

MAAELUMINISTEERIUM

Loodusõnnetuses ja katastroofides kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine

23.08.2017

Viljandi

Ettekande sisu

- Toetuse taotleja
- Toetatavad tegevused
- Abikõlblikud/mitteabikõlblikud kulud
- Toetuse taotlemine
- Toetuse saaja kohustused
- Meetme hindamiskriteeriumid
- Sanktsioneerimiste üldised põhimõtted

Meetme seos Maaelu arengukavaga

- Tegemist on Maaelu arengukava 2014-2020 [meetmega 5.2](#) „Loodusõnnetustes ja katastroofides kahjustatud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine ning asjakohaste ennetusmeetmete kasutuselevõtmine“
- Perioodil 2007-2013 sarnast meetet ei ole olnud

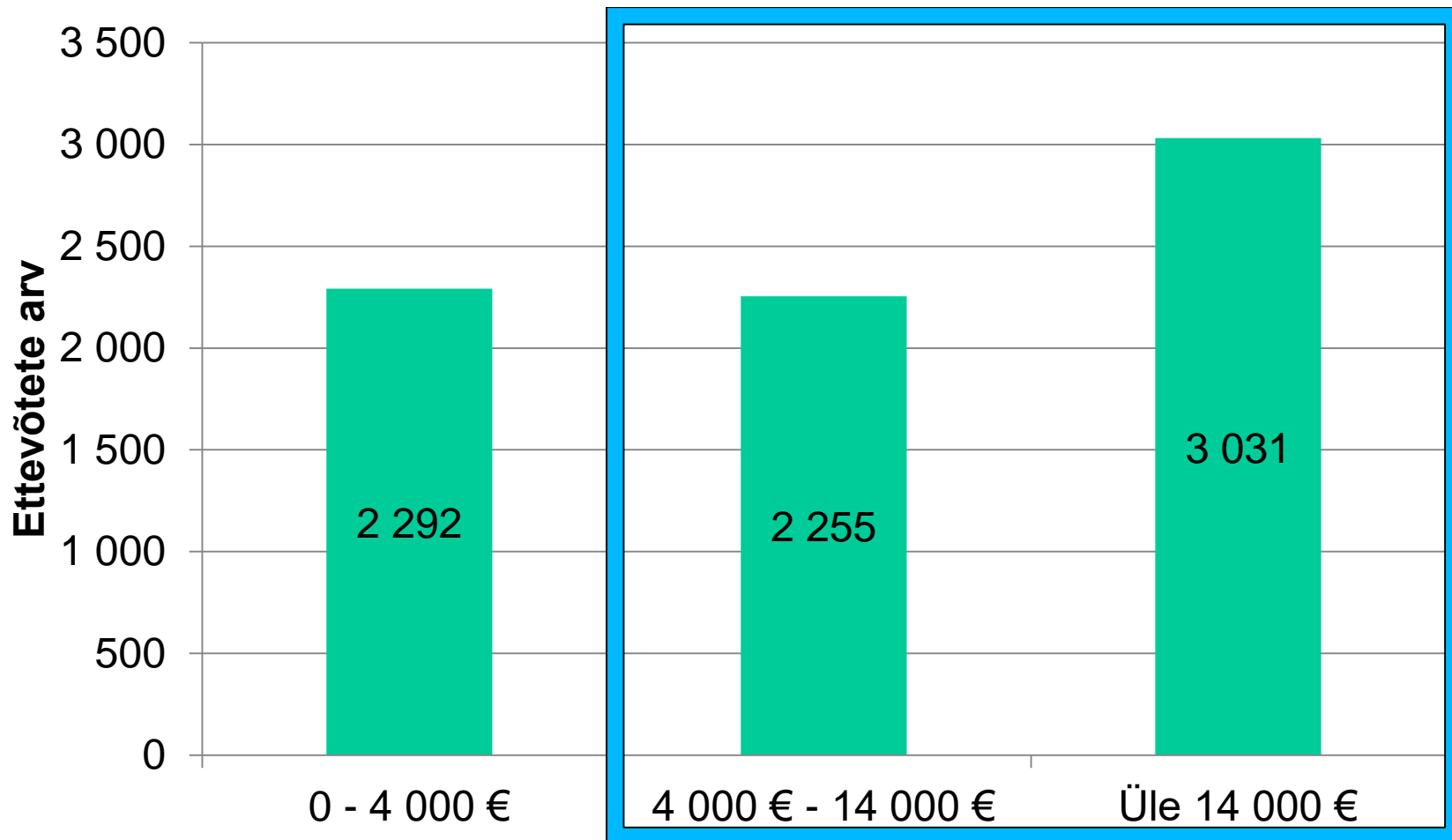
Õiguslik alus

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1305/2013 „Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005“ **artikkel 18 lõike 1 punkt b**

**KELLELE ON MEEDE
SUUNATUD?**

Tootmispotentsiaali taastamise meetme teoreetiline sihtgrupp

Meetme eelarve on 1 miljon eurot

Toetust saab taotleda ettevõtja, kellel on tuvastatud ohtlik taimekahjustaja või loomataud

Ohtlik taimekahjustaja

- Taimekaitseaduse § 4 lõike 3 tähenduses, mis viitab ...
 - Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ lisale I ning kui need ohtlikud taimekahjustajad esinevad taimedel või taimsetel saadustel või muudel objektidel, on need nimetatud lisale II
- Kahjustus peab hõlmama vähemalt 30% taotleja asjaomast liiki taimede kasvupinnast

- Kahjustus peab olema esinenud mitmeaastastel taimedel

Eriti ohtlik loomataud

- Eriti ohtlik loomataud põllumajandusministri 25. novembri 1999. a määruse nr 34 „Teatamiskohustuslike ja registreerimiskohustuslike loomataudide loetelu kinnitamine“ jaotise 1 tähenduses
- Tootmise potentsiaal loetakse kahjustunuks, kui taotleja loomataudist tabandunud liiki loomadest vähemalt 30 protsenti on loomataudi puhkemise tõttu hukkunud, hukatud või kontrolltapetud.
 - Ettevõtja loomade arvuks loetakse põllumajandusloomade registris viimane 12 kuu jooksul vahetult enne taotleja loomadel loomataudi diagnoosimist olnud taotleja asjaomast liiki loomade arv.

Taimekahjustuse või loomataudi esinemine peab olema kinnitatud Veterinaar- ja Põllumajandusameti poolt mitte varem kui 1. jaanuaril 2015. aastal.

Eriti ohtlike loomataudide nimekiri

- 1) hobuste aafrika katk;
 - 2) Venezuela hobuste viiruslik entsefalomüeliit;
 - 3) kõrge patogeensusega lindude gripp;
 - 4) lammaste ja kitsede rõuged;
 - 5) lammaste katarraalne palavik;
 - 6) Newcastle'i haigus e lindude aasia katk;
 - 7) nodulaarne dermatiit;
 - 8) Rift Valley palavik;
 - **9) sigade aafrika katk;**
 - 10) sigade klassikaline katk;
 - 11) sigade vesikulaarhaigus;
 - 12) suu- ja sõrataud;
 - 13) veiste katk;
 - 14) veiste kontagioosne pleuropneumoonia;
 - 15) vesikulaarne stomatiit;
 - 16) väikemäletsejaliste katk.
- Ühe loomataudi või taimahaiguse esinemise kohta saab toetust ühe korra programmiperioodi jooksul**

TOETUSE TAOTLEJA

Toetust saab taotleda ettevõtja, ...

- ... kes on tegutsenud vähemalt **ühe** majandusaasta
- ... kes on olnud vähemalt eelnenud majandusaastal põllumajandustootja
 - vaadeldaval majandusaastal peab olema üle 50% ettevõtte müügitulust põllumajanduslik
- ... kelle omatoodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on taotlemise aastale vahetult eelnenud majandusaastal **ületas 4000eurot**

Põllumajandustooteks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud tooted, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelustooted.

Hobusekasvatajatele on sarnaselt teiste põllumajanduslike meetmetega erisus

Nõuded toetuse taotlejale – majandusaasta

- Ettevõtte peab olema tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta
 - taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta peab olema vähemalt 12 kuu pikkune
 - äriühingust taotleja taotlemise aastale vahetult eelnenud majandusaasta aruanne peab olema taotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadav

Nõuded toetuse taotleja/toetuse saaja jätkusuutlikkusele

- taotlejal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas
- taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti

Nõuded toetuse taotleja tegevusele

- Taotleja kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid:
 - loomatauditõrje seaduse:
 - ✓ § 58³ – Põllumajanduslooma surmast, loomade ulatuslikust haigestumisest või metslooma rünnakust teatamata jätmine
 - ✓ § 58⁸ – Loomataudi haigusete kitaja teaduslikul eesmärgil loata isoleerimine ja kultiveerimine ning bioohutuse nõuete rikkumine
 - ✓ § 58⁹ – Loomataudi kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramine ning loomatauditõrje eeskirjade nõuete rikkumine
 - taimekaitse seaduse:
 - ✓ § 97 – Ohtliku taimekahjustaja levitamine
 - karistusseadustiku:
 - ✓ § 192 – Nakkushaiguse ja loomataudi leviku ohu põhjustamine
 - ✓ § 193 – Nakkushaiguse ja loomataudi leviku põhjustamine
- taotleja peab täitma loomataudi või taimekahjustaja ennetamiseks toetusega ostetava loomaliigi pidamiseks või taimeliigi kasvatamiseks kehtestatud bioohutusmeetmeid

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused

- Toetust võib taotleda taimekahjustuse või loomataudi esinemise korral taotleja tootmispotentsiaali taastamiseks järgmiste tegevuste kohta:
 - ✓ elusloomade ostmine
 - ✓ mitmeaastaste taimede ostmine
- Koos lõikes 1 nimetatud tegevusega võib toetust taotleda pinnase desinfitseerimiseks vajaliku desinfitseerimisvahendi või desinfitseerimisteenuse ostmiseks.

Toetuse suurus

- Toetust võib taotleda loomataudist tabandunud liiki loomade ostmiseks sellisel arvul, mis ei ületa loomataudi puhkemise tõttu hukkunud või VTA ettekirjutuse alusel hukatud või tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, taastamata loomade arvu.
 - ✓ Kui taotleja asendab ühe loomaliigi teisega, siis ei tohi ostetavate loomühikute arv Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1200/2009 tähenduses ületada loomataudi poolt kahjustatud loomühikute arvu.
- Toetust võib taotleda taimekahjustajaga saastunud lisas 1 nimetatud liiki mitmeaastaste taimede ostmiseks sellisel arvul, mis ei ületa taimekahjustaja esinemise tõttu PMA ettekirjutuse alusel hävitatud taimede arvu.
 - ✓ Taimekahjustuse esinemise korral antakse taimede ostmiseks toetust, arvestades lisas 1 sätestatud istikute maksimaalset toetatavat ühikute arvu hektari kohta.

Loomataudi esinemise korral ei saa osta taimi ja taimekahjustuse korral loomi

ABIKÕLBLIKUD JA MITTEABIKÕLBLIKUD KULUD

Abikõlblikud kulud

- Toetatava tegevuse abikõlbliku kulu moodustavad hinnapakumuses esitatud investeringuobjekti käibemaksuta maksumus ja investeringuobjekti tähistamiseks tehtavate kulude käibemaksuta maksumus.
- Pinnase desinfitseerimiseks vajaliku desinfitseerimisvahendi või desinfitseerimisteenuse ostmise abikõlblik kulu võib moodustada kuni 30 protsenti kogu abikõlbliku kulu maksumusest.

Mitteabikõlblikud kulud

1) põllumajanduslike seemnete ja üheaastase taime ostmisekulud;

2) taimekahjustaja esinemise korral looma ostmise või loomataudi esinemise korral mitmeaastase taime ostmise kulud;

3) taime istutamise kulud;

- Kulud, mis on tehtud enne taotluse esitamist:
 - desinfitseerimise kulud võivad olla tehtud mitte varem kui taotlemisele eelnenud kalendriaastal

Nõuded hinnapakkumiste kohta

- Toetust makstakse kuludokumentide alusel
- Taotleja peab olema saanud vähemalt kolmelt asjakohast teenust osutavalt isikult võrreldavad hinnapakkumused.
- Hinnapakkumus peab olema iga tegevuse kohta eraldi.
- Taotleja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige ei tohi omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda üksteise juhatusse või nõukokku.
- Hinnapakkuja ega hinnapakkuja osanik, aktsionär või juhtorgani liige ei tohi omada osalust teise hinnapakkuja äriühingus ega kuuluda teise hinnapakkuja juhatusse või nõukokku.

TOETUSE TAOTLEMINE

Toetuse taotlemine

- Toetuse saamiseks esitab taotleja kirjalikult paberil või elektrooniliselt selleks ettenähtud tähtajal Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid.
- PRIA koostab toetuse saamiseks esitatava avalduse vormi ja avaldab selle PRIA veebilehel.
- PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja väljaandes Ametlikud Teadaanded ja PRIA veebilehel.
- Taotleja võib ettenähtud tähtajal esitada **ühe** taotluse.

TOETUSE SAAJA KOHUSTUSED

Toetuse saaja kohustused

- 1) tagama, et jätkab tegevust vähemalt taotluse esitamise aastale vahetult järgneva vähemalt 12 kuu pikkuse majandusaasta lõpuni
- 2) tagama, et tema põllumajanduslike toodete müügitulu on PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisele vahetult järgneval vähemalt 12 kuu pikkusel majandusaastal vähemalt 1200 eurot
- 3) toetuse saaja peab olema jätkusuutlik

Investeeringu tegemine

- Toetuse saaja teeb kavandatud tegevused ja esitab investeeringu tegemist tõendavad dokumendid:
 - kuni **kahe** **osas** ühe taotluse kohta
 - **ühe aasta jooksul** arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest

MEETME HINDAMISKRITEERIUMID

Taotluste hindamine (1)

- Hindamiskriteeriumite valikul on lähtunud, et eelistuse saaksid taotlejad:
 - ... kelle kahjustuse esinemisele vahetult eelnenud majandusaastal kahjustatud tegevusala müügitulu osakaal taotleja kogumüügitulus **on suurem**;
 - ... kelle kahjustuse esinemisele vahetult eelnenud majandusaastal kahjustatud tegevusala müügitulu **on väiksem**;
 - ... loomataudi esinemise tõttu hukkunud, hukatud või tapetud loomade osakaal kahjustatud tegevusala põhikarja loomades¹ või taimekahjustajast kahjustatud ala osakaal kogu taotleja põllumajanduskultuuri kasvupinnas **on suurem**.

Taotluste hindamine (2)

Lävend 6 hindepunkti (25% max hindepunkide summa)

- Taotlusi hindab PRIA.
- Maksimaalsed hindepunktid kriteeriumite alusel:

Kriteerium	Hindepunktid
Kahjustuse esinemisele vahetult eelnenud majandusaastal kahjustatud tegevusala müügitulu osakaal taotleja kogumüügitulus	9
Kahjustuse esinemisele vahetult eelnenud majandusaastal kahjustatud tegevusala müügitulu suurus	5
Loomataudi esinemise tõttu hukkunud, hukatud või tapetud loomade osakaal kahjustatud tegevusala põhikarja loomades ¹ või taimekahjustajast kahjustatud ala osakaal kogu taotleja põllumajanduskultuuri kasvupinnas	10

**TAOTLUSTES TOODUD
TEGEVUSTE**

**MUUTMINE JA
SANKTSIONEERIMISTE**

ÜLDISED PÕHIMÕTTED

Muudatuste tegemine taotlustes toodud tegevustes

- **Muudatuste tegemine ei ole reguleeritud määruste tasandil**
- Muudatuste tegemine on reguleeritud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 80 lõikes 1
 - ❑ Maaelu arengu toetuse rahuldamise otsust võib toetuse saaja algatusel muuta üksnes põhjendatud juhtudel ning tingimusel, et tegevus on olulises osas ellu viidud ja saavutatakse tegevuse eesmärgid ja toetuse summa ei suurene

Muudatuste tegemine taotlustes toodud tegevustes (2)

- **Põhjendatud juht**

- enamasti asjaolu, mida toetuse saaja ei saanud enne taotluse esitamist ette näha

- **Saavutatakse tegevuse eesmärgid**

- ka peale muudatust peab jääma tegevuse algne eesmärk samaks
- näiteks mesitarude ostmist ei saa asendada õunapuustikute ostmisega

PRIAl on muudatuste lubamise osas kaalutlusõigus.
Muudatuste lubamine otsustatakse juhtumipõhiselt.

Sanktsioneerimine – õiguslikud alused

- **Sanktsioneerimine ei ole reguleeritud meetmemääruse tasandil**
- **Reguleerib EL kontrollimäärus (640/2014 artikkel 35)**
- **Siseriiklikult reguleerib sanktsioneerimist ELÜPS § 111 ja 112**
 - ❑ toetusraha tuleb tagasinõude korral tagasi maksta 60 kalendripäeva jooksul
 - ❑ ajatamise korral tuleb toetus tagasi maksta 1 a jooksul

Sanktsioneerimine – nõuete jaotus

Rikkumise korral sanktsioneerimata võimalik jätta ei

ole Abikõlblikkuse nõuded – kõige karmimad

- Rikkumise korral toetust ei maksta või kui toetust on juba makstud, siis küsitakse 100% tagasi
 - Pankrotti minek või ettevõtte likvideerimine
- **Toetusega otseselt seotud kohustused**
 - Rikkumise korral on võimalik sanktsioneerida kuni 100% ulatuses (st osaliselt või täielikult)
- **Muud kohustused (pigem kaasnevad)**
 - Näiteks maksuvõla puudumise nõue
 - Rikkumise korral on võimalik sanktsioneerida kuni 100% ulatuses (st osaliselt või täielikult)

Sanktsioneerimine – sanktsiooni suuruse määramise alused

- **Sanktsiooni määramisel võetakse aluseks rikkumise:**
 - raskusastet
 - ✓ sõltub tagajärgede olulisusest arvestades kohustuse eesmärki
 - ulatust
 - ✓ mõju tegevusele
 - kestust
 - ✓ rikkumise ajaline ulatus ja lõpetamise võimalikkus
 - kordumist
 - ✓ varasemad rikkumised
- **Eelnevast tulenevalt rikkumise põhjus sanktsiooni ei mõjuta**
- **Sanktsiooni suuruse määrab PRIA**

Sanktsioneerimine – vääramatu jõu esinemisel ei sanktsioneerita

- **Vääramatu jõud on defineeritud Komisjoni määrus nr 1306/2013 artikkel 2 punktis 2**
- **Vääramatu jõu esinemise korral sanktsioneerimist reguleerib Komisjoni määrus nr 640/2014 artikkel 4**
- **Vääramatuks jõuks loetakse:**
 - toetusesaaja surm;
 - toetusesaaja pikaajaline töövõimetus;
 - raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
 - põllumajandusliku majapidamise loomakasvatushoonete hävimine õnnetusjuhtumi tagajärjel;
 - toetusesaaja karja osa või kogu karja haigestumine loomataudi või vastavalt osade või kõigi põllukultuuride nakatumine taimehaigusesse;
 - kogu põllumajandusliku majapidamise või selle olulise osa sundvõõrandamine, kui taotluse esitamise päeval ei olnud võimalik sundvõõrandamist ette näha.

MAAELUMINISTEERIUM

Tänu kuulamast!

Elar Neito

elar.neito@agri.ee

Vahur Vider

vahur.vider@agri.ee